

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет плодовоовочівництва, екології та захисту рослин

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо проходження виробничої практики студентів
освітнього рівня «Молодший бакалавр»
спеціальності 203 «Садівництво та
виноградарство»

Умань – 2021

Методичні рекомендації щодо проходження виробничої практики студентами освітнього рівня "Молодший бакалавр" зі спеціальності 203 "Садівництво та виноградарство". – Умань: Уманський національний університет садівництва, 2021. – 22 с.

У програмі викладено питання організації, проведення та підведення підсумків виробничої практики для студентів які навчаються за освітнім рівнем «Молодший бакалавр».

Методичні рекомендації підготовлені колективом викладачів у складі: професорів В.В. Заморського, О.І. Улянич, доцентів А.М. Чапlouцький, Г.Я Слободяник, Р.В. Яковенко.

Методичні рекомендації розглянуто і схвалено на науково-методичній комісії факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин протокол № 2 від 17 вересня 2021 р.

Зміст

Вступ	3
1. Загальні положення про науково-виробничу практику	7
2. Мета і завдання практики.....	8
3. Зміст практики.....	9
4. Організація виробничої практики	10
5. Програма виробничої практики	12
6. Написання, оформлення та захист звіту	14
7. Додатки	15

Вступ

Підготовка ОР „ Молодший бакалавр " за спеціальністю 203 „Садівництво та виноградарство" передбачає проходження виробничої та навчальної практики впродовж навчання. Навчальна та виробнича практика студентів – перший важливий етап процесу практичної підготовки майбутніх фахівців та є невід’ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки молодших бакалаврів.

Виробнича практика молодших бакалаврів є обов’язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття початкового (молодший бакалавр) освітнього рівня спеціальності 203 „Садівництво та виноградарство", здійснюється відповідно до навчального плану та має на меті набуття студентами професійних навичок і вмінь, здійснення самостійної фахової діяльності. Практика спрямована на закріплення теоретичних знань, одержаних студентами під час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, розвиток у студентів здатності компетентного прийняття рішень у виробничих ситуаціях, оволодіння сучасними методами та формами професійної діяльності.

Мета професійно-орієнтованої практики – практичне введення студентів у площину майбутнього фаху, отримання ними першопочаткових професійних умінь і навичок. Ця практика є першим етапом професійної адаптації студента до майбутньої професії.

Виробнича практика здобувачів початкового (молодший бакалавр) освітнього рівня спеціальності 203 „Садівництво та виноградарство передбачає формування та розвиток у студентів таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

здатність розв’язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми у процесі навчання та під час професійної діяльності в галузі плодівництва, виноградарства і овочівництва.

Загальні компетентності:

- Вміння орієнтуватися в базових категоріях, поняттях та законах функціонування суспільного виробництва та особливостях їх прояву в різних типах агроєкосистем.

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність до взаємодії, співробітництва з широким колом осіб для провадження професійної або навчальної діяльності

Фахові компетентності:

- Здатність використовувати професійно-профільовані знання і практичні навички в професійній діяльності.
- Здатність обирати та використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки у сфері плодівництва, виноградарства і овочівництва.
- Володіння методами опису та ідентифікації об'єктів виробництва.
- Здатність аналізувати існуючі процеси виробництва.
- Здатність виконувати виробничі програми.
- Уміння використовувати матеріально-технічне забезпечення виробничих процесів.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Практично використовувати навички з вирощування садивного матеріалу плодкових, ягідних культур і винограду, розмноження овоче-баштанних рослин у відкритому і закритому ґрунті.
- Синтез теоретичної інформації та практичних виробничих даних у сфері садівництва та виноградарства.

Програмні результати навчання:

- Застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Виявляти здатність до взаємодії, співробітництва з широким колом осіб для провадження професійної або навчальної діяльності.
- Вибирати методи опису та ідентифікації об'єктів виробництва.
- Використовувати навички здійснення безпечної діяльності,
- Здатність виконувати виробничі програми.

- Практично використовувати навички з вирощування садивного матеріалу плодових, ягідних культур і винограду, розмноження овоче-баштанних рослин у відкритому і закритому ґрунті.
- Оцінювати вимоги до діяльності за спеціальністю садівництво та виноградарство, зумовлених забезпеченням сталого розвитку України,
- Поєднувати професійно-профільовані знання і практичні навички в професійній діяльності.
- Порівнювати теоретичні агрономічні знання, набуті у процесі навчання; узагальнювати розуміння рівня цих знань.
- Аргументувати вибір матеріально-технічного забезпечення виробничих процесів.
- Інтегрувати сучасні інформаційні технології для розв'язання різноманітних задач у навчальну та практичну діяльність.
- Оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Інтегрувати теоретичну інформацію та практичні виробничі дані в сфері овочівництва, плодівництва, виноградарства, ягідництва, горіхівництва, грибівництва тощо.

1. Загальні положення про навчальну та виробничу практику

Навчальна та виробнича практика студентів є одним із важливих видів навчальної роботи та здійснюється з метою набуття виробничих навиків приймати самостійно рішення при подальшій роботі в сільськогосподарських підприємствах. Вона покликана підготувати майбутніх фахівців до виробничих умов і практичної роботи, забезпечити належний рівень їх професійної підготовки. Студенти 1 та 2-го курсу проходять практику у 1, 2, 3, та 4-му семестрі.

Вид та назва практики	Семестр	Тижні
Навчальна	1, 2	3
Виробнича	2, 3, 4	4

Студенти закріплюються для виконання програми виробничої практики у навчально-виробничому відділі Уманського НУС та інших сільськогосподарських підприємствах, з якими попередньо укладені двосторонні договори, як з базами для виробничої практики студентів.

За кожним практикантом закріплюються два керівники, один – з колективу професорсько-викладацького складу випускаючих кафедр факультету, другий – із колективу спеціалістів закріпленого господарства.

Перед від'їздом на виробничу практику кожен студент отримує індивідуальне завдання у керівника від вузу, яке передбачає методи збору і обробки одержаної інформації в господарстві для підготовки та написання звіту про підсумки проходження виробничої практики та підготування його до захисту.

2. Мета і завдання практики

Виробнича практика студентів зі спеціальності "Садівництво та виноградарство" має на меті вдосконалення методів і поглиблення досвіду професійної роботи, оволодіння навичками організації і управління виробничим підрозділом; оптимізація в умовах господарств і впровадження прогресивних технологій в плодівництві, овочівництві відкритого і закритого ґрунту та виноградарстві; накопичення матеріалу для звіту про практику.

У результаті проходження практики студент повинен:

уміти: коректувати розроблені технології виробництва продукції плодівництва, овочівництва та виноградарства з урахуванням змін погодних і ґрунтових умов, матеріально-технічного забезпечення, інших виробничих факторів.

опанувати навички: удосконалення практичних навичок, вмінь і виконання агрозаходів під час вирощування плодових, овочевих культур та винограду.

розвинути творчі здібності по напрямках: програмування врожайності плодових, овочевих культур і винограду; використання досягнень науки і виробництва; організації виробничої діяльності; аналізу отриманих результатів, їх коректування та опрацювання рекомендацій для виробництва.

3. Зміст практики

Програма виробничої практики передбачає ознайомлення студентів із організацією і сучасною технологією виробничих процесів у сільськогосподарських підприємствах (господарствах), із структурою їх підрозділів, оснащенням, з передовими методами організації праці; залученням студентів до самостійного виконання робіт за фахом; набуття студентами навиків роботи в трудовому колективі; вивчення організації та управління у розділі вдосконалення технології виробництва продукції плодоовочівництва та виноградарства.

За період практики студент знайомиться з технологіями вирощування плодових, овочевих культур і винограду. На основі спілкування з фахівцями господарства та узагальнення статистичної звітності вивчає існуючі форми організації праці в сільському господарстві.

Також вивчає основні елементи технологій вирощування плодів, ягід, овочів і винограду у господарстві, відпрацьовує навички організаційної та управлінської діяльності у підрозділах с.-г. установи.

Виконання програми практики передбачає набуття практичних навичок фахівця з технологічних прийомів вирощування й садіння розсади овочевих рослин; вирощування й висаджування посадкового матеріалу плодових, ягідних культур і винограду; сівби, догляду за плодовими, овочевими, ягідними культурами і насадженнями винограду, збирання урожаю, принципів логістики зібраної плодоовочевої продукції.

4. Організація виробничої практики

Під час проходження практики кожен студент має систематично, грамотно та акуратно вести щоденник практики, записи в якому робляться щодня. Вони повинні бути короткими, думки сформульовані чітко. Проходження практики та правильність ведення щоденника щотижнево підтверджуються записом керівника практики.

Обов'язки безпосередніх керівників, що призначені від бази практики, зазначені в окремих розділах договорів про надання послуг з практичного навчання студентів.

Загальною формою звітності студента про виробничу практику є звіт, виконаний згідно індивідуального завдання. Завіряється він керівником від бази практики і подається на рецензування керівнику практики від університету. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання й оформляється відповідно до вимог чинних нормативних актів. До завірених печаткою установи (господарства) звіту та щоденника обов'язково додається характеристика студента за період проходження практики.

Під час проходження виробничої практики студент вивчає методи управління якістю урожаю, ринок плодоовочевої продукції, пестицидів, засобів механізації, тощо. Спостерігає за результатами застосування різних агротехнологічних заходів вирощування конкурентоспроможної плодоовочевої продукції та винограду.

Опановує передові технології вирощування плодів, овочів і винограду, згідно прийнятих у господарстві систем удобрення, зрошення, інтегрованого захисту рослин. Практикує добір сортів плодово-ягідних культур і винограду та сортів і гібридів овочевих рослин для конкретних умов господарства і технологій.

Опановує методи підвищення якості посівного і посадкового матеріалу овочевих і плодових культур та винограду; звертає увагу на систему заходів охорони навколишнього середовища та охорони праці в галузі плодоовочівництва і виноградарства.

Під час проходження практики студент продовжує вивчати і використовувати на практиці Закони і Постанови уряду з питань агропромислового комплексу; накази, розпорядження, інструкції та інші спрямовуючі матеріали в галузі плідівництва, виноградарства та овочівництва. Знайомиться з умовами дотримання основ земельного і трудового законодавства.

5. Програма виробничої практики

5.1 Характеристика бази практики. За період практики студент знайомиться з сільськогосподарським підприємством (господарством), бере безпосередню участь у проведенні технологічних операцій під час вирощування плодових, овочевих культур відкритого і закритого ґрунту та винограду; збирає необхідні дані для написання звіту, зокрема:

- назву господарства, його адресу, місцезнаходження відносно ґрунтово-кліматичної зони України; віддаленість господарства від обласного, районного центру, пунктів реалізації і переробки с.-г. продукції тощо;
- характеристику ґрунту, ґрунтоутворюючі породи та їх використання в господарстві.

5.2 Характеристика погодних умов місцезнаходження бази практики. Дані багаторічних спостережень за температурою повітря, атмосферними опадами, вологістю повітря; особливості зимового періоду, глибина промерзання ґрунту, висота снігового покриву, дати останніх заморозків, строки початку весняних робіт; характеристика кліматичних умов у період вегетації плодових, овочевих культур і винограду, відхилення їх середньобогаторічних даних.

5.3 Система землеробства в господарстві. Структура земельних угідь і посівних площ у господарстві, типи і види сівозмін і садозмін; агротехнічні заходи захисту ґрунтів від вітрової та водної ерозії; гіпсування та вапнування ґрунтів. Системи обробітку ґрунту відповідно до ґрунтово-кліматичних умов і попередників.

5.4 Технології вирощування плодових, овочевих культур та винограду. Сорти і гібриди вирощуваних культур. Технологічні заходи вирощування, передпосівна підготовка насіння, вирощування розсади і саджанців, сівба та садіння, особливості догляду за посівами й насадженнями (захист рослин, обробіток ґрунту, підживлення, зрошення і т.д.); технології вирощування овочевих культур у спорудах закритого

грунту господарства. Збір урожаю, його зберігання, післязбиральна доробка. Опис сортів і гібридів вирощуваних культур, рекомендації поліпшення їх асортименту для підвищення урожайності і якості продукції

5.5. *Організація праці і управління виробництвом, основні економічні показники господарства.* Спеціалізація господарства, структура валової й товарної продукції; форми організації й оплати праці в ньому; структура управління господарством і його підрозділами; стан комп'ютеризації управління виробничими процесами.

5.6. *Охорона праці.* Дотримання норм і правил безпеки праці при виконанні основних сільськогосподарських робіт в господарстві; правила безпеки при використанні, транспортуванні та зберіганні пестицидів; дотримання норм пожежної безпеки.

5.7. *Охорона навколишнього середовища.* Законодавчі акти з охорони навколишнього середовища; охорона землі, надр, води і атмосферного повітря; охорона рослинного і тваринного світу. Заходи по охороні навколишнього середовища від забруднення пестицидами, мінеральними добривами та іншими токсичними речовинами.

Примітка: Після прибуття до місця проходження практики (якщо її тривалість перевищує 3 тижні) студент зобов'язаний у 10-ти денний термін повідомити про це керівництво університету листом, в якому вказується адреса господарства з номерами телефонів, факсу, електронної пошти тощо, прізвище господаря чи особи відповідальної за керівництво практикою.

6. Написання, оформлення та захист звіту

Захист звіту за результатами виробничої практики здійснюється за попередньо підготовленим звітом, щоденником і презентацією, електронна копія якої додається до звіту, перед комісією, яка формується із числа професорсько-викладацького складу випускових кафедр і деканату. Склад комісії та терміни атестації (захист звітів) визначаються відповідним наказом по університету. Для викладення інформації встановлюється регламент не більше 10 хвилин. Після закінчення доповіді здобувач відповідає на запитання членів комісії та присутніх на захисті. Відповіді його мають бути чіткими та аргументованими. Звіт про проходження виробничої практики оцінюється в межах від 0 до 100 балів згідно критеріїв оцінювання (табл. 1).

Атестація студентів за результатами практики проводиться в університеті останнього її тижня згідно затвердженого графіка навчального процесу. В оцінені роботи студента на практиці приймається до уваги характеристика керівника практики від виробництва. Оцінка за виробничу практику заноситься в екзаменаційну відомість і залікову книжку студента згідно модульно-рейтингової системи оцінювання (табл. 2).

Форма контролю знань за результатами практики визначається навчальним планом і враховується стипендіальною комісією під час визначення розмірів стипендії нарівні з оцінками за теоретичне навчання. Студент, який за підсумками виробничої практики отримав незадовільну оцінку під час захисту звіту, направляється на практику повторно в період канікул або відраховується з ЗВО.

Студенту, який не виконав програму практики повністю або частково без поважних причин, може бути надане право повторного проходження практичного навчання в інший час.

Щоденник і звіт зберігаються протягом одного року, а потім списуються

в установленому порядку, додатки використовуються в навчальному процесі на кафедрах. Результати практики обговорюються на засіданні наукового студентського гуртка кафедри плодівництва і виноградарства та овочівництва, а загальні підсумки практики підводяться на Вченій раді факультету не менше одного разу протягом навчального року.

1. Критерії оцінювання

Критерій за яким оцінюється звіт	Рейтинговий бал
1. Перевірка звіту:	61
- відповідність змісту звіту, завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання	40
–самостійність вирішення поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць	6
– наявність елементів науково-дослідного характеру	6
– використання комп'ютерних технологій	5
– відповідність стандартам оформлення	4
2. Захист звіту, в тому числі:	39
– доповідь	25
– правильність відповідей на поставлені запитання	14
Всього	100

2. Шкала оцінювання

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення ECTS	Кількість балів
Відмінно	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100
Добре	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75-81
Задовільно	D	Задовільно – непогано, але із значною кількістю недоліків	67-74
	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-66
Незадовільно	FX	Незадовільно – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку	35-59
	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34

Форма індивідуального завдання, виконується студентом при необхідності*

Міністерство освіти та науки України
Уманський національний університет садівництва
Факультет плодовоовочівництва, екології та захисту рослин

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
на виконання практики студенту

1. ППП _____
2. Тема практики (звіту):
3. Термін здачі студентом завершеного звіту на кафедрі “_____” _____
20 р.
4. Вихідні дані до проходження практики:
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
5. Перелік питань, що розробляються під час практики:
_____
_____
_____
_____
_____
6. Перелік ілюстративного матеріалу (таблиці, схеми, графіки):
_____
_____

Форма титульного аркуша робочого щоденника

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет плодовоовочівництва, екології та захисту рослин

Щоденник практики

Студента _____
Прізвище, імя, по-батькові

II курсу факультету плодовоовочівництва, екології та захисту
рослин _____ групи

Місце і термін практики _____

Керівник практики від установи: _____
(підпис, посада, прізвище, імя, по-батькові.)

(Печатка установи)

Форма заповнення щоденника

Дата	Вид роботи, у якій брав участь студент	Короткий опис змісту роботи
7.06.13	Обприскування насаджень яблуні	Квартал № 3, площа 10 га. Сорт – Айдаред. Підщепа ММ – 106. Трактор МТЗ-82, обприскувач ОПВ – 2000, Обприскування проводили проти першого покоління яблуневої плодожерки, інсектицидом Люфокс, к.с., – 0,7 л/га. Робоча рідина – 800 л/га

Форма титульного аркуша звіту

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет плодощовочівництва, екології та захисту рослин

ЗВІТ

про проходження виробничої практики студента

II курсу ОР "Молодший бакалавр"

спеціальності 203 "Садівництво та виноградарство"

(прізвище, ім'я по батькові)

(місце проходження практики)

(термін проходження практики)

Керівники:

(Печатка установи)

від установи: _____
посада, прізвище, ім'я, по-батькові

від університету: _____
вчена ступінь, прізвище, ім'я, по-батькові

Рекомендовані зміст і обсяг сторінок звіту про виробничу практику спеціальності 203 "Садівництво та виноградарство".

Вступ (проблеми і перспективи галузі, роль науки і впровадження інтенсивних технологій) *(1-2 сторінки)*.

1. Характеристика сільськогосподарського підприємства (господарства) *(3-4 сторінки)*.

- 1.1. Назва, місце розташування, виробничі підрозділи.
- 1.2. Характеристика ґрунтів.
- 1.3. Характеристика кліматичних умов.

2. Система землеробства *(3-4 сторінки)*.

- 2.1. Структура земельних угідь, площі під багаторічними насадженнями і овочами.
- 2.2. Типи і види овочевих сівозмін і садозмін плодкових культур.
- 2.3. Система обробітку та утримання ґрунту.
- 2.4. Система застосування органічних і мінеральних добрив.
- 2.5. Зрошення плодкових, овочевих культур і винограду.
- 2.6. Меліоративні заходи.
- 2.7. Споруди закритого ґрунту.

4. Технології вирощування плодкових, овочевих культур і винограду.

Сорти і гібриди вирощуваних культур *(10-12 сторінок)*.

- 4.1. Технології вирощування плодкових і ягідних культур.
- 4.2. Технології вирощування овочевих культур у відкритому та закритому ґрунті.
- 4.3. Технологія вирощування винограду.
- 4.3. Вирощувані сорти плодкових культур і винограду та пропозиції щодо поліпшення їх асортименту
- 4.4. Вирощувані сорти і гібриди овочевих культур та пропозиції щодо

поліпшення їх асортименту.

6. Організація праці і управління виробництвом, основні економічні показники сільськогосподарського підприємства (господарства) (2 сторінки).

7. Стан охорони праці (2 сторінки).

8. Стан охорони навколишнього середовища (2 сторінки).

ВИСНОВКИ (підсумки студента про проходження виробничої практики, пропозиції щодо її поліпшення) (1-2 сторінки).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (довідкова література використана при написанні звіту).

ДОДАТКИ (прикладені фотографії, рисунки, схеми, які відображають окремі виробничі процеси, підтвердження безпосередньої участі студента в технологічних процесах).